

SUCCES VAN ERVARINGS-DESKUNDIGHEID

VOORLICHTING

We maken ons sterk voor maatschappelijke betrokkenheid van burgers en voor het **doorbreken van stigma's** over cliënten. Voorlichting is hierin een effectief instrument. +

ONTWIKKELING & ONTPLOOIING

Succesvolle samenwerking op het gebied van **ontwikkeling en ontplooiing** van cliënten: we investeren samen in het concept van 'Recovery College' +

EIGEN REGIE

Meer eigen regie voor **kwetsbare burgers** door een effectief zelfhulpinstrument! Wij scholen samen trainers voor WRAP (Wellness Recovery Action Plan). +

DE KRACHT VAN SAMENWERKEN

SUCCESVOL SAMENWERKEN OP HET GEBIED VAN ERVARINGSDESKUNDIGHEID: DAT DOEN WIJ ALS ZES ORGANISATIES IN DE REGIO TILBURG/BREDA. +

OPLEIDEN

Opleiden is voor ons alle zes een kerntaak. Via diverse professionele opleidingen worden (ex-)cliënten getraind om hun ervaringsdeskundigheid in te zetten. +

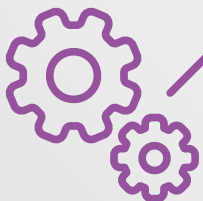
DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen. +

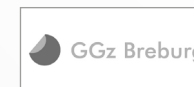
SAMEN HERSTELLEN

(Ex-)cliënten ondersteunen met hun ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken. +

WINST VOOR IEDEREEN +

PARTNERS IN HERSTEL

SUCCES VAN + ERVARINGS- DESKUNDIGHEID

ONTWIKKELING
& ONTPLOOIING

DE KRACHT VAN SAMENWERKEN

Succesvol samenwerken op het gebied van ervaringsdeskundigheid: dat doen wij als zes organisaties in de regio Tilburg/Breda.

Met wie van ons u ook samenwerkt, u krijgt altijd indirect de kennis en kracht van ons allemaal. U kiest namelijk voor een partij die optimaal kan samenwerken met andere partners, ervaringsdeskundigheid hoog in het vaandel heeft en oplossingsgericht te werk gaat.

VOORBEELDEN

ONTWIKKELING & ONTPLOOIING

Succesvolle samenwerking op het gebied van **ontwikkeling en ontplooiing** van cliënten: we investeren samen in het concept van 'Recovery College'.

EIGEN REGIE

Meer eigen regie voor **kwetsbare burgers** door een effectief zelfhulpinstrument! Wij scholen samen trainers voor WRAP (Wellness Recovery Action Plan).

OPLEIDEN

Opleiden is voor ons alle zes een kerntaak. Via diverse professionele opleidingen worden (ex-)cliënten getraind om hun ervaringsdeskundigheid in te zetten.

SAMEN HERSTELLEN

(Ex-)cliënten ondersteunen met hun ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken.

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen.

VOORLICHTING

We maken ons sterk voor maatschappelijke betrokkenheid van burgers en voor het **doorbreken van stigma's** over cliënten. Voorlichting is hierin een effectief instrument.

VOORLICHTING

We maken ons sterk voor maatschappelijke betrokkenheid van burgers en **doorbreken van stigma's** over cliënten. Voorlichting is hierin een effectief instrument. +

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen. +

PARTNERS IN HERSTEL

SUCCES VAN + ERVARINGS- DESKUNDIGHEID

VOORLICHTING

We maken ons sterk voor maatschappelijke betrokkenheid van burgers en voor het **doorbreken van stigma's** over cliënten. Voorlichting is hierin een effectief instrument. +

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen. +

ONTWIKKELING & ONTPLOOIING

Succesvolle samenwerking op het gebied van ontwikkeling en ontplooiing van cliënten: we investeren samen in het concept van 'Recovery College'.

Samen leren is werken aan herstel! In Tilburg en Breda zijn al 'Recovery Colleges' opgezet. Persoonlijke ontwikkeling, ontplooiing, contact en plezier staan centraal. Het gaat erom dat kwetsbare burgers weer kunnen ervaren wat en hoe het is om te leren in contact met anderen.

De gratis lessen worden samengesteld voor telkens 3 maanden en zijn toegankelijk voor alle burgers. Voorbeelden: gebruik van internet en social media, koken, geschiedenisles, taallessen etc. Leren geeft vaak nieuwe kansen aan mensen die, soms jarenlang, in een cliëntpositie zitten of zaten. De lessen zijn overigens strikt gescheiden van een eventuele behandeling.

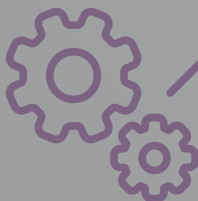
'Er is een Recovery College gevestigd in Breda (Talentenfabriek De Faam) en in Tilburg (Haydnstraat). In beide steden heet het LeS-lokaal (Leren en Samen doen). Een van ons is initiator, de andere partners leveren docenten en studenten.

ONTWIKKELING

SAMEN HERSTELLEN

(Ex-)cliënten ondersteunen met hun ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken. +

WINST VOOR IEDEREEN +

worden (ex-)cliënten getraind om hun ervaringsdeskundigheid in te zetten. +

PARTNERS IN HERSTEL

SUCCES VAN + ERVARINGS- DESKUNDIGHEID

ONTWIKKELING & ONTPLOOIING

Succesvolle samenwerking op het gebied van **ontwikkeling en**

EIGEN REGIE

**Meer eigen regie voor kwetsbare burgers door een effectief zelfhulpinstrument!
Wij scholen samen trainers voor WRAP (Wellness Recovery Action Plan).**

De WRAP (Wellness Recovery Action Plan) is een effectief zelfhulpinstrument: de cliënt heeft hiermee de leiding over zijn eigen weg naar herstel. Iedere cliënt stelt zijn eigen WRAP op: een persoonlijk plan, waarin hij stapsgewijs ontdekt welke instrumenten het beste bij zijn persoonlijk welzijn passen, en hoe deze inzetbaar zijn. Zo kan de cliënt, zowel in betere als moeilijke tijden, de regie houden over het eigen herstelproces.

Diverse zorgorganisaties werken samen op het gebied van WRAP. Er is wederzijdse ondersteuning bij het opleiden van goede trainers. De scholing van de trainers is duur: via onze samenwerking kunnen we gebruik maken van elkaars talenten en kennis. Dit houdt de kwaliteit hoog. De richtlijnen worden gevolgd die door WRAP Nederland zijn gesteld.

VOORLICHTING

We maken ons sterk voor maatschappelijke betrokkenheid van burgers en voor **doorbreken van stigma** over cliënten. Voorlichting hierin een effectief instrument. +

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen. +

SAMEN HERSTELLEN

(Ex-)cliënten ondersteunen met hun ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken. +

WINST VOOR IEDEREEN +

PARTNERS IN HERSTEL

GGZ Breburg

NOVADIC & KENTRON
netwerk voor verlichting

RII
B A B A N T
basis voor herstel

Stichting
Maatschappelijke Opvang
Breda e.o.

Traverse
Thuis in opvang & begeleiding

SUCCES VAN + ERVARINGS- DESKUNDIGHEID

VOORLICHTING

We maken ons sterk voor maatschappelijke betrokkenheid van burgers en voor het **doorbreken van stigma's** over cliënten. Voorlichting is hierin een effectief instrument. +

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen. +

ONTWIKKELING
& ONTPLOOIING

OPLEIDEN

Opleiden is voor ons alle zes een kerntaak. Via diverse professionele opleidingen worden (ex-)cliënten getraind om hun ervaringsdeskundigheid in te zetten.

Van je ervaringen je kracht maken en zo anderen helpen bij hun herstelproces. Dat leren cliënten van zorgorganisaties in de opleiding 'Howie the Harp'. Zo ruilen ze hun rol van cliënt in voor die van ervaringsdeskundig medewerker. Studenten krijgen een half jaar fulltime opleiding en doen een half jaar praktijkervaring op bij een (zorg)organisatie in het maatschappelijk veld.

Zij worden intensief begeleid in het omzetten van hun kwetsbaarheid en soms heftige ervaringen naar inzicht en kracht. Vanuit hun intrinsieke ervaringen kunnen ze anderen ondersteunen. Zo geven zij een extra dimensie aan de zorg die professionals leveren.

Een van onze organisaties is aanbieder van deze opleiding. Stagiaires van de opleiding kunnen bij een van de zes partners hun kennis vergroten over ervaringsdeskundigheid en herstelondersteunende zorg. Zie www.howiethelharp.nl

Andere opleidingen waarmee wordt gewerkt:

- [Maatschappelijke zorg voor ervaringsdeskundigen](#)
- [Persoonlijk Begeleider Specifieke Doelgroepen/Ervaringswerker](#)
- [Ervaringsdeskundige in de zorg](#)

ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken. +

TEDEEREEN +

PARTNERS IN HERSTEL

SUCCES VAN + ERVARINGS- DESKUNDIGHEID

ONTWIKKELING

VOORLICHTING

We maken ons sterk voor maatschappelijke betrokkenheid van burgers en voor het **doorbreken van stigma's** over cliënten. Voorlichting is hierin een effectief instrument. +

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen. +

'DE WINST IS VOOR IEDEREEN'

Ervaringsdeskundigen kunnen een wereld winnen en daar geloven we in. Door onze unieke samenwerking kunnen zij hun ervaringsdeskundigheid nog beter en breder inzetten.

6x keer kracht en kennis

Met wie van ons zessen u ook samenwerkt, u krijgt altijd indirect de kennis en kracht van ons allemaal. U kiest namelijk voor een partij die optimaal kan samenwerken met andere partners, ervaringsdeskundigheid hoog in het vaandel heeft en oplossingsgericht te werk gaat.

Meer participatie

Door onze samenwerking participeren meer cliënten succesvol in de samenleving. Ook maken ze kennis met andere maatschappelijke vraagstukken waar ze hun ervaringsdeskundigheid willen inzetten.

Grotere groep rond cliënt

Als maatschappelijke organisaties betrekken we een grotere groep bij onze cliënten: de inzet van ervaringsdeskundigen, familie en naasten blijkt van grote waarde bij hun herstelproces.

Doen in plaats van beloven

Waar anderen roepen dat het kan, zijn wij allang bezig. Ervaringsdeskundigheid activeert! Eigen kennis en ervaring kunnen delen geeft voldoening en zet andere mensen in beweging.

Eén aanspreekpunt

Elke gemeente die meer wil weten over ervaringsdeskundigheid, bieden we een aanspreekpunt voor vragen, voorlichting en advies. Korte lijnen, dus snel de juiste informatie.

Doen waar we goed in zijn

We doen samen goed wat samen kan, maar behouden onze individuele expertise. Zo blijven we scherp op specialistische kennis.

PARTNERS IN HERSTEL

SUCCES VAN + ERVARINGS- DESKUNDIGHEID

VOORLICHTING

We maken ons sterk voor maatschappelijke betrokkenheid van burgers en voor het **doorbreken van stigma's** over cliënten. Voorlichting is hierin een effectief instrument. +

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen. +

ONTWIKKELING & ONTPLOOIING

Succesvolle samenwerking op het gebied van **ontwikkeling en ontplooiing** van cliënten: we investeren samen in het concept van 'Recovery College' +

EIGEN REGIE

SAMEN HERSTELLEN

Ex-clënten helpen met hun ervaringskennis lotgenoten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van participatie, waar we graag mee werken.

De ondersteuning door (ex-)cliënten start snel en loopt door tijdens hun behandeling en de nazorgperiode. Met gesprekken en telefonisch contact worden en blijven zij gemotiveerd: ze ondervinden begrip en erkenning van iemand die uit eigen ervaring weet wat ze doormaken. Dat geeft (weer) hoop op een beter leven, zeker na een moeilijke periode.

Cliënten hebben zo toegang tot een vorm van langdurige zorg die de reguliere zorg niet meer kan bieden. Bovendien: voor de (ex-)cliënten die op deze manier hun ervaring inzetten, is het een belangrijke stap op weg naar meer participatie in de maatschappij. Ze worden aangesproken op hun zelfredzaamheid waardoor hun zelfvertrouwen groeit. Alle betrokkenen hebben er dus profijt van: een bijzondere win-winsituatie! Diverse zorgorganisaties werken met deze wijze van participatie, met goede resultaten.

SAMEN HERSTELLEN

(Ex-)cliënten ondersteunen met hun ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken. +

WINST VOOR IEDEREEN +

PARTNERS IN HERSTEL

SUCCES VAN + ERVARINGS- DESKUNDIGHEID

ONTWIKKELING & ONTPLOOIING

Succesvolle samenwerking op het gebied van **ontwikkeling en ontplooiing** van cliënten: we investeren samen in het succes van 'Recovery College'.

EIGEN REGIE

Meer eigen regie voor **kwetsbare burgers** door een effectief zelfhulpinstrument! Wij scholen samen trainers voor WRAP (Wellness Recovery Action Plan).

OPLEIDEN

Opleiden is voor ons alle zes een kerntaak. Via diverse professionele opleidingen worden (ex-)cliënten getraind om hun ervaringsdeskundigheid in te zetten. +

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en zelfredzaamheid gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen.

Om onze samenwerking daadwerkelijk inhoud te geven, is een goedwerkend vliegwiel nodig. Een aantal ervaringsdeskundigen uit onze zes organisaties geeft gezamenlijk sturing aan de samenwerking. Zij kennen elkaars organisaties en zijn voortdurend op zoek naar nieuwe kansen en initiatieven om hun expertise breed in te zetten.

Voor elke gemeente die meer wil weten over ervaringsdeskundigheid en onze samenwerking hierin, fungeert deze groep als aanspreekpunt. Zij kunnen voorlichting en advies geven over het hoe en waarom van de inzet van ervaringsdeskundigheid. Op welke manieren wordt er nu mee gewerkt? Wat is de kracht ervan en wat levert het op voor de cliënt en de samenleving? Zo krijgt een gemeente snel inzicht in de vele vormen en mogelijkheden van ervaringsdeskundigheid, vanuit verschillende expertises. Korte lijnen werken het best!

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen. +

SAMEN HERSTELLEN

(Ex-)cliënten ondersteunen met hun ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken. +

WINST VOOR IEDEREEN +

PARTNERS IN HERSTEL

SUCCES VAN + ERVARINGS- DESKUNDIGHEID

ONTWIKKELING & ONTPLOOIING

Succesvolle samenwerking op het gebied van **ontwikkeling en ontplooiing** van cliënten: we investeren samen in het succes van 'Recovery College'.

EIGEN REGIE

Meer eigen regie voor **kwetsbare burgers** door een effectief zelfhulpinstrument! Wij scholen samen trainers voor WRAP (Wellness Recovery Action Plan).

OPLEIDEN

Opleiden is voor ons alle zees een kerntaak. Via diverse professionele opleidingen worden (ex-)cliënten getraind om hun ervaringsdeskundigheid in te zetten. +

VOORLICHTING

We maken ons sterk voor maatschappelijke betrokkenheid van burgers en voor het doorbreken van stigma's over cliënten. Voorlichting is hierin een effectief instrument.

Voorlichting vergroot het bewustzijn over psychische en psychiatrische problematiek, dak- en thuisloosheid en verslaving. Praktische, duidelijke informatie van ervaringsdeskundigen zorgt voor meer inzicht bij mensen die er niet of weinig mee te maken hebben: het versterkt de verbinding met de samenleving.

Daarom geven onze ervaringsdeskundigen voorlichting op allerlei plekken. Op scholen en opleidingen verzorgen ze gastlessen en interviews. Ook nemen ze deel aan bijeenkomsten rondom het thema, bijvoorbeeld als spreker of panellid.

Onze cliënten ervaren dikwijls een stigmatiserende houding van anderen. Ook daarom vinden we voorlichting belangrijk: meer kennis van zaken kweekt immers begrip. Dé manier om hokjesdenken tegen te gaan!

zelfredzaamheid gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen. +

SAMEN HERSTELLEN

(Ex-)cliënten ondersteunen met hun ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken. +

WINST VOOR IEDEREEN +

PARTNERS IN HERSTEL

'HET SUCCES VAN ERVARINGSDESKUNDIGHEID'

Ervaringsdeskundigen hebben cliëntervaring binnen de psychiatrie en/of verslavingszorg en maatschappelijke opvang. Ze hebben het vermogen ontwikkeld om op grond van eigen herstellervaringen ruimte te maken voor het herstel van andere kwetsbare burgers.

Hun ervaringskennis is zeer waardevol en werkt aantoonbaar goed. De inzet van hun ervaringsdeskundigheid is niet meer weg te denken in ons werk!

Uit diverse onderzoeken blijkt dat ervaringsdeskundigheid positieve resultaten oplevert. Zeker op het gebied van methodische zelfhulp is de inzet ervan onderscheidend. Cliënten ervaren meer hoop, zelfvertrouwen en mentale veerkracht. Ook kunnen ze beter opkomen voor eigen belangen en verbetert de perceptie van lichamelijke gezondheid.

Nu ervaringsdeskundigheid meer heldere contouren krijgt, worden steeds meer ervaringsdeskundigen in de reguliere zorg ingezet. Ook met de opkomst van teams die werken volgens het F-ACT-model (dat ervaringsdeskundigheid voorschrijft), groeit het aantal arbeidsplaatsen.

Opleidingen tot ervaringsdeskundige geven goed perspectief op een baan. Veel afgestudeerden van deze opleidingen vinden binnen afzienbare tijd een passende werkplek.

[Meer over ervaringsdeskundigen](#)

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen.

SAMEN HERSTELLEN

(Ex-)cliënten ondersteunen met hun ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken.

EIGEN REGIE

Meer eigen regie voor **kwetsbare burgers** door een effectief zelfhulpinstrument! Wij scholen samen trainers voor WRAP (Wellness Recovery Action Plan).

OPLEIDEN

Opleiden is voor ons alle zes een kerntaak. Via diverse professionele opleidingen worden (ex-)cliënten getraind om hun ervaringsdeskundigheid in te zetten.

WINST VOOR IEDEREEN

PARTNERS IN HERSTEL

'HET SUCCES VAN ERVARINGSDESKUNDIGHEID'

Ervaringsdeskundigen hebben cliëntervaring binnen de psychiatrie en/of verslavingszorg. Ze hebben het vermogen ontwikkeld om op grond van eigen herstelervaringen ruimte te maken voor het herstel van anderen.

Hun ervaringskennis is zeer waardevol en werkt aantoonbaar goed. De inzet van hun ervaringsdeskundigheid is niet meer weg te denken in ons werk!

Uit diverse onderzoeken blijkt dat ervaringsdeskundigheid positieve resultaten oplevert. Zeker op het gebied van methodische zelfhulp is de inzet ervan onderscheidend. Cliënten ervaren meer hoop, zelfvertrouwen en mentale veerkracht. Ook kunnen ze beter opkomen voor eigen belangen en verbetert de perceptie van lichamelijke gezondheid.

Nu ervaringsdeskundigheid meer heldere contouren krijgt, worden steeds meer ervaringsdeskundigen in de reguliere zorg ingezet. Ook met de opkomst van teams die werken volgens het F-ACT-model (dat ervaringsdeskundigheid voorschrijft), groeit het aantal arbeidsplaatsen.

Opleidingen tot ervaringsdeskundige geven goed perspectief op een baan. Ter vergelijking: 91% van de eerste lichting afgestudeerden van de Howie the Harp-opleiding in Rotterdam heeft inmiddels een passende werkplek gevonden.

[Meer over ervaringsdeskundigen](#)

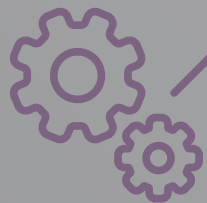
Een ervaringsdeskundig medewerker is iemand met onderstaande kennis, ervaring en vaardigheden:

- Een persoon heeft zelf een (ernstige) psychische kwetsbaarheid doorgemaakt of maakt dit soms nog door. Wat iemand is overkomen, de beleving daarvan en eventuele behandelingen noemen we ervaring.
- Een persoon is gevorderd in het eigen herstelproces. Iemand heeft kennis ontwikkeld over wat klachten, kwetsbaarheden, behandeling, opname, stigma, enzovoorts met hem doen. Dit noemen we individuele ervaringskennis.
- Een persoon heeft door het delen van individuele ervaringskennis, kennis verworven over verschillende ervaringen van lotgenoten. Die kennis heeft hij leren vergelijken en onderscheiden van de eigen ervaringskennis. Naast de individuele ervaringskennis is dus ook een vorm van collectieve ervaringskennis ontwikkeld.
- Inzicht en kennis over de eigen ervaringen (ik-verhaal) en de collectieve ervaringen (wij-verhaal) vormen samen ervaringskennis.

Tot slot heeft een persoon voldoende werkervaring en/of een opleiding gevolgd. Hierin heeft hij deze ervaringskennis leren toepassen om andere personen te kunnen ondersteunen in hun eigen herstel, en/of om begeleiders en begeleidingsteams te ondersteunen in het meer en meer werken conform de kenmerken van herstelondersteunende zorg. Dit noemen we ervaringsdeskundigheid.

DE REGIEGROEP

Ervaringsdeskundigheid en **zelfredzaamheid** gaan hand in hand. Het vliegwiel en aanspreekpunt van ons netwerk wordt gevormd door ervaringsdeskundigen.

SAMEN HERSTELLEN

(Ex-)cliënten ondersteunen met hun ervaringskennis cliënten bij hun herstelproces. Een zeer effectieve vorm van **participatie**, waar we graag mee werken.